

תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 14

ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך...

ביאור הפסוק "כי אתה נרי ה' וה' יגיה חשכיי"

אפשר להעלות את האור מלמטה, כפי שקורה בשבת, או להמשיך אותו מלמעלה, כפי שקורה בחנוכה. האור העמוק ביותר, ששורשו בחכמה הנסתרת שבכתר, מגיע ישירות למקומות הנמוכים ביותר באמצעות המצוות הגשמיות, הצדקה והשמן הטהור של חנוכה, בלי לעבור דרך שרשרת ההשתלשלות הארוכה.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/14

הנקודה

אפשר להעלות את האור מלמטה, כפי שקורה בשבת, או להמשיך אותו מלמעלה, כפי שקורה בחנוכה. האור העמוק ביותר, ששורשו בחכמה הנסתרת שבכתר, מגיע ישירות למקומות הנמוכים ביותר באמצעות המצוות הגשמיות, הצדקה והשמן הטהור של חנוכה, בלי לעבור דרך שרשרת ההשתלשלות הארוכה.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר מבאר את הפסוק "כי אתה נרי ה' וה' יגיה חשכך" באמצעות שני פירושים למילים "ארוממך": המשכת רוממותו של ה' אל המלכות, והעלאת המלכות אל מקורה. אלו הן שבת, בחינת העלייה, וחנוכה, בחינת ההמשכה. העלייה היא בירור – הפיכת "יש" ל"אין" – ובמיוחד כאשר נפש הבהמית, ששורשה בעולם התהו הנעלה אך הבלתי מאוזן, נכנעת והלב זועק. אולם ההתפרצות כלפי מעלה, כמו פתילה, דועכת במהרה ללא שמן. השמן הוא חכמה; הצורה הנעלית ביותר שלה, ששורשה במוחא סתימאה (החכמה הנסתרת), שבתוך כתר, נכנסת ישירות לתורה ולמצוות הגשמיות. לכן בחנוכה רק פך השמן הטהור, שהיה חתום בחותמו של כהן גדול ושמקורו בחכמה הנסתרת, יכול היה להאיר. שני השמות שבפסוק הם ז"א, שהאיר את הדורות הראשונים הנעלים, ואריך אנפין, שמאיר את החושך שלפני משיח ונמשך באמצעות צדקה. המאמר מסיים בשני צבעי הלהבה, המבטאים את שתי האהבות והיראות שבשם הוי".

מבנה

1	שני פירושים ל"ארוממך"	3-11
	רוממותו של ה' נמשכת אל המלכות, מקור החיות של כל העולמות; והמלכות מתעלה מלמטה אל מלכות אין סוף.	
2	שבת: העלייה באמצעות בירור	9-4
	הבירור הופך יש לאין. נפש הבהמית, ששורשה בתהו, שבו האור גבר על הכלים, מתעלה ביותר כשהיא נכנעת, בזעקת הלב.	
3	זעקת הלב והפתילה	11-10
	מכיוון שכל העולמות נובעים מהארה בלבד, הלב משתוקק לעלות למעלה – רצוא, כמו הפתילה; אך עליו לשוב ולהמשיך למטה – שוב, כשמן של חנוכה.	
4	השמן: חכמה שבתורה	15-12
	השמן הוא בחינת חכמה בכל מדרגה. אברהם קיים את המצוות עוד לפני שקיבלו צורה גשמית; החכמה הנעלית יותר, ששורשה במוחא סתימאה, נכנסת ישירות לתורה הגשמית שניתנה בסיני.	
5	פך השמן החתום ושני השמות	19-16
	פך השמן הטהור היחיד, שנחתם בחותמו של כהן גדול, משקף את המקור שבמוחא סתימאה. שני השמות שבפסוק הם ז"א ואריך אנפין: הדורות הראשונים והתקופה שלפני משיח.	

הצדקה, כמו זרע הנזרע באדמה, נושאת בתוכה כוח אינסופי נסתר. השמן הנסתר גורם ללהבה להאיר: האור הכחול של הפתילה והאור הלבן של השמן.

שני האורות הם שתי האהבות שבשם הוי", הנתונות בין היראה העילאה – הביטול – ליראה התתאה – יראתו של נתין מפני מרידה במלך; והן נרמזות במילים "ואהבת", שבהן מופיעה "אור" פעמיים.

העלאה והמשכה העלאה והמשכה

שני כיוונים בעבודת ה': העלאת העולם מלמטה אל מקורו, כפי שקורה בשבת, והמשכת אור מלמעלה אל תוך העולם, כפי שקורה בחנוכה.

בירורים בירורים

הפיכת "יש" ל"אין": העלאת העולם התחתון, כמו עשב הנבלע בבהמה, כך שאינו עומד עוד בפני עצמו.

תהו ותיקון תהו ותיקון

תהו הוא עולם של אור עז וכלים מעטים, שבו כל מדה מוחלטת והכלים נשברו; בתיקון יש כלים רבים ואור ממותן, ולכן המדות כוללות זו את זו. נפש הבהמית באה מתהו, והנפש האלקית – מתיקון.

רצוא ושוב רצוא ושוב

ריצה ושיבה: השתוקקות הלב כלפי מעלה, כמו פתילה, והשיבה שממשיכה את האור לתוך החיים, כמו שמן.

מוחא סתימאה (המוח הנסתר) מוחא סתימאה

החכמה הנסתרת שבתוך כתר, החכמה שבכתר; מקור היראה העילאה, י"ג תיקוני דיקנא והאור שנמשך לתוך התורה הגשמית.

י"ג תיקוני דיקנא י"ג תיקוני דיקנא

ערוצים של רחמים נעלים ביותר, שהמאמר מזהה עם י"ג מידות הרחמים, הפותחות במילים "ה' ה' אל רחום וחנון".

אריך אנפין וזעיר אנפין אריך אנפין וזעיר אנפין

שתי מדרגות בשם הוי": זעיר אנפין, שבאמצעותו העולמות מתהווים בהדרגה, ואריך אנפין, מקור החן והרחמים, שמאיר את החושך שלפני משיח.

יראה עילאה ויראה תתאה יראה עילאה ויראה תתאה

יראה עילאה, שבחכמה, היא ביטול מוחלט לפני ה'; יראה תתאה, שבמלכות, היא יראתו של נתין מפני מרידה במלך.

קטע 1 • 11-3

שני פירושים ל"ארוממך"

1 ביאור על פסוק¹ כי אתה נרי² הנה בארוממך³ לשון נוכח יש ב' פירושים. הא' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה]⁴ הרוממות שלמעלה יומשך למטה יחיד חי העולמים מלך שהוא לבדו יחיד ומיוחד⁵ וחי העולמים נמשך להיות במלי ריבו רבבות עלמין.

ביאור על הפסוק "כי אתה נרי". והנה, במילים "ארוממך", שהן בלשון נוכח, יש שני פירושים. הראשון הוא מלמעלה למטה: הרוממות שלמעלה תימשך למטה — "יחיד חי העולמים מלך": שהוא לבדו יחיד ומיוחד, ו[בתור] "חי העולמים" הוא נמשך להיות במלכות [על] ריבוא רבבות עולמות.

ביאור זה ממשיך את המאמר הקודם על הפסוק "כי אתה נרי", שקרא את "ארוממך" שבתהילים קמה, א בשני אופנים. מכיון ש"ארוממך" פונה ישירות אל ה', אפשר להבין אותו כהמשכת רוממותו אל תוך העולם או כהעלאת דבר־מה אליו. לפי הפירוש הראשון, מילות התפילה "יחיד חי העולמים מלך" מתארות כיצד מי שהוא יחיד לבדו נעשה גם, כמלך, לחיותם של אינספור עולמות.

2 ובכהאריז"ל [ובכתבי האריז"ל] כ' [כתב]⁶ שע"י צמצום ומקום חלל⁷ כו' כי א"א להיות עולמות וברואים כלל מבחי א"ס בעצמו וכל המשכות עליונות נמשכו במלי כנודע כי י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] נמשכו למטה במלי לפי שרגליה יורדות⁸ כו'.

ובכתבי האריז"ל כתוב ש[הדבר נעשה] באמצעות צמצום והחלל הפנוי וכו' — שכן אין אפשרות שעולמות ונבראים יתהוו כלל מבחינת אין סוף עצמו. וכל ההמשכות העליונות נמשכו במלכות, כידוע, שכן י"ג תיקוני דיקנא [תיקוני הזקן] נמשכו למטה במלכות, לפי ש"רגליה יורדות" וכו'.

האריז"ל לימד שלשם בריאת העולם היה צורך בצמצום — בהסתלקות של אור אין סוף, שהותירה חלל פנוי שבו יכלו להתקיים עולמות סופיים; עולמות אינם יכולים לנבוע ישירות מאין סוף כפי שהוא. לכן כל השפעה מלמעלה עוברת דרך מלכות, מלכותו של ה', האחרונה מבין הספירות. אפילו י"ג תיקוני דיקנא, צינורות הרחמים העליונים ביותר, נמשכים אל המלכות, המתוארת כמי ש"רגליה יורדות" אל העולמות התחתונים.

3 ולכן נקי המלי בשם עטרה בספרי המקובלים כי המלכות היא בחי כ"ע [כתר עליון] שנמשך במלי. וגם ארוממך לרומם המלי מלך יחיד חי העולמים

לכן בספרי המקובלים נקראת המלכות בשם עטרה [כתר], משום שהמלכות היא בחינת כתר עליון הנמשך לתוך המלכות. וגם "ארוממך" [פירוש] לרומם את המלכות, "מלך יחיד חי העולמים".

בספרי הקבלה מכונה המלכות עטרה, כלומר כתר, משום שהכתר העליון, המדרגה הגבוהה ביותר, נמשך בעצמו לתוך המלכות. ל"ארוממך" יש גם משמעות נוספת: לרומם את המלכות, כפי שנאמר במילים "מלך יחיד חי העולמים".

כנודע כי מלי דאצי נעשה עתיק לבריא [לבריא] בחיי יחיד כדי להיות חי העולמי [העולמים] וצריך לרומם המלי בבחי יחיד עד מלי דא"ס ממטה למעלה.

כידוע, מלכות דאצילות נעשית עתיק [הפנימיות של כתר] לעולם הבריא, בחינת "יחיד", כדי להיות "חי העולמים". ויש לרומם את המלכות בבחינת "יחיד", עד מלכות דאין סוף, מלמטה למעלה.

כידוע, כאשר מלכות דאצילות יורדת ונעשית עתיק, הפנימיות של כתר, עבור עולם הבריא, היא פועלת שם בבחינת "יחיד" כדי להחיות את העולמות. רוממות המלכות מעלה אותה מלמטה למעלה, עד שהיא מגיעה למלכות דאין סוף, המלכות שבתוך אין סוף עצמו.

קטע 2 • 41-9

שבת: העלייה באמצעות בירור

4 ובי בחיי אלו הן שבת וחנוכה.⁹ כי שבת העלאה ממטה למעלה וחנוכה המשכה מלמעלה למטה.

ושתי הבחינות הללו הן שבת וחנוכה: שבת היא עלייה מלמטה למעלה, וחנוכה היא המשכה מלמעלה למטה.

שתי המשמעויות של "ארוממך" מתגלמות כעת בשני מועדים קדושים. שבת היא עלייה מלמטה למעלה, וחנוכה היא המשכת אור מלמעלה למטה.

והעלאה זו היא ענין הבירורים מצמיח חציר לבהמה¹⁰ אלף טורין¹¹ כו' שהם מבחי אל שדי במילואו כו'.

ועלייה זו היא ענין הבירורים (birurim; תהליך של בירור וזיכוך): "מצמיח חציר לבהמה"; "אלף טורין" וכו', שמקורם בבחינת אל שדי (Kel Shaddai) במילואו וכו'.

העלייה היא עבודת הבירורים (birurim), שבה מזככים את החומריות שבעולם ומעלים אותה לקדושה. הטקסט רומז לפסוק "מצמיח חציר לבהמה" ולבהמות הרועות על "אלף טורין", ומייחס אותם לשם אל שדי (Kel Shaddai) כשהוא כתוב במילואו: האותיות המלאות שלו (אלף למד שין דלת יוד) מסתכמות ב־(elef) וכשמונים את השם עצמו כאחד מתקבלים אלף, 999, הם "אלף טורין".

5 והיינו שנכלל בבהמה להיות אין כי ענין הבירורים הוא להיות מיש אין כי בהמשכה נעשה מאין יש שם

בין [שם בין] ס"ג [שם ס"ג] גס שהוא ישות והבירור הוא לאהפכא מיש לאין והיינו ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] בחי בטול.

כלומר, היא נכללת בבהמה ונעשית "אין" (אין, כלומר אינה עומדת עוד כמציאות לעצמה). שכן עניינם של הבירורים הוא להפוך "יש" (יש, מציאות) ל"אין". בהמשכה נעשה מ"אין" "יש" — השמות בין [ו] ס"ג, שהם גסים ומבטאים ישות (ישות); והבירור הופך אותה מ"יש" ל"אין", וזאת באמצעות שם מ"ה, בחינת ביטול.

הבירור הופך "יש" ל"אין": העשב נבלע בבהמה ושוב אינו עומד כמציאות לעצמו. ההתהוות יורדת בכיוון ההפוך ויוצרת מציאות גסה, העומדת בפני עצמה; המאמר קושר אותה לשמות בין (52, הגימטריה של "בהמה") וס"ג (63), שתי דרכי מילוי של שם הוי'. ההיפוך נעשה באמצעות שם מ"ה (45), שפירושו גם "מה?" ומבטא עמדה של ביטול — היות האדם בטל לפני ה' תוך כדי קיומו.

6 ולמטה הנה בחי' זו היא בנפש הבהמית כד אתכפייא כו' שעיי' מגביה למעלה מאד

למטה, בחינה זו מצויה בנפש הבהמית כאשר היא נכפפת, "כד אתכפייא" וכו', ועל ידי כך היא מתרוממת למעלה מאוד.

באדם, עלייה זו מתרחשת בנפש הבהמית כאשר היא נכפפת (אתכפייא), כלומר כאשר הדחפים שלה מרוסנים לשם קדושה; כך היא מתרוממת למעלה מאוד.

כי נה"ב [נפש הבהמית] שרשה מעולם התהו כמו כל המאכלים הגשמיים שירדו בשבחי"כ [בשבירת הכלים] מעולם התהו. ולכן אמרו חמרא וריחנא פקחין.¹² ואמרו לא אכילנא בישרי [בישראל] דתורא¹³ כו' שהם משרש עליון.¹⁴

כי שורשה של הנפש הבהמית הוא מעולם התהו, כמו שורשם של כל המאכלים הגשמיים, שירדו מעולם התהו בשבירת הכלים. לכן אמרו: "חמרא וריחנא פקחין". ואמרו: "לא אכילנא בישרי" דתורא" וכו', שכן הם משורש נעלה.

שורשה של הנפש הבהמית הוא בעולם התהו, העולם שקדם לעולם התיקון, וגם המאכלים הגשמיים ירדו מעולם התהו בשבירת הכלים, כאשר הכלים של אותו עולם נשברו והניצוצות שבהם נפלו לעולמות תחתונים. משום כך אומרת הגמרא שהיין והריח מחדדים את השכל, ומתעדת חכם המסביר תשובה קודמת באומרו: "לא אכילנא בישרי" דתורא" — הוא עדיין לא אכל בשר שור. הדברים הגשמיים האלה נושאים שורש נעלה. התניא מצטטת באגרת הקודש 20 את אותו מאמר: גם החכמה ניזונה מלמטה, כאור העולה מתחתית העשיה, שבה מתגלה כוחו של אין סוף בעוצמה הרבה ביותר.

וכן נה"ב [נפש הבהמית] שבאדם שרשה משם כי היא נלקחה משמרי האופנים והחיות שבמרכבה פני אריי [אריה]¹⁵ ממנו נמשך חיות כל החיות.

וכך גם שורשה של הנפש הבהמית שבאדם הוא משם, שכן היא נלקחה משמרי האופנים והחיות שבמרכבה: מפני האריה נמשכת חיות (כוח החיים) של כל חיות הבר;

הנפש הבהמית עצמה נלקחה מ"שמרי" האופנים והחיות, מלאכי המרכבה בחזונו של יחזקאל. המילה חיות מציינת הן את היצורים החיים הללו והן את חיות הבר, שכוח החיים שלהן הוא חיות: מפני האריה נמשכת חיותן של כל חיות הבר.

ומפני שור חיות הבהמות. ומפני נשר חיות העופות כו'. וכולם שרשם מעולם התהו שירדו בבריאה בשבחי"כ [בשבירת הכלים].

ומפני השור נמשכת חיותן של הבהמות; ומפני הנשר נמשכת חיותם של העופות וכו'. שורשם של כולם בעולם התהו, [שממנו] ירדו לעולם הבריאה בשבירת הכלים.

בדומה לכך, מפני השור נמשכת חיותן של הבהמות, ומפני הנשר — חיותם של העופות. כל השורשים האלה מצויים בעולם התהו, ומשם ירדו לעולם הבריאה בשבירת הכלים.

7 והנה ענין עולם התהו הוא שלא היה התכללות מחמת רבוי אור ומיעוט כלים שהי' [שהיה] תגבורת האור

והנה, עניינו של עולם התהו הוא שלא הייתה בו התכללות בין המידות, בגלל ריבוי האור ומיעוט הכלים, כך שהאור גבר בעוצמה;

תהו היה עולם של אור עז בכלים מעטים מכדי שיוכלו להכיל אותו. מכיוון שהאור גבר על הכלים, כל מידה עמדה בפני עצמה, בלי התכללות ובלי שילוב עם המידות האחרות.

כמו בלע בן בעור^{17, 16} ושם עירו דנהבה דין הבה דין גמור¹⁸ בלי התכללות לפי שהוא דין חזק.

כמו במקרה של "בלע בן בעור ושם עירו דנהבה": דנהבה נקראת "דין הבה" — "תן דין!"; זהו דין גמור שאין בו התכללות, משום שזהו דין חזק.

התורה מונה את המלכים שמלכו באדום לפני שהיה לישראל מלך, ומתחילה ב"בלע בן בעור ושם עירו דנהבה". לפי הקבלה, מלכים אלה מייצגים את מידות התהו. דנהבה נקראת "דין הבה", כלומר "תן דין!": דין בצורתו הטהורה, שאינו מעורב בחסד, וחזק מכדי להתכלל עמו.

8 וכן יובב¹⁹ חסד²⁰ כוי ולכן א"א להיות התכללות כוי. משא"כ שם מ"ה [שם מ"ה] בחי' בטול עולם התיקון רבוי כלים ומיעוט האור ונעשה חלישות האור.

וכן יובב הוא חסד וכו'; לכן אין אפשרות להתכללות וכו'. לא כן בשם מ"ה, בחינת הביטול, בעולם התיקון: ריבוי כלים ומיעוט האור, ועל כן נחלש האור.

יובב, המלך הבא במלכי אדום, הוא בחינת חסד, וגם הוא מוחלט: חסד בלתי מוגבל עד כדי כך שאינו יכול להשתלב עם מידת הדין. עולם התיקון, המזוהה עם שם מ"ה ועם ביטול, הוא ההפך: ריבוי כלים ומיעוט האור, כך שהאור נחלש במידה המאפשרת להכיל אותו.

ולכן הגם שיש בו דין מ"מ אינו חזק כ"כ [כל כך] ויכול להיות התכללות כוי.

לכן, אף שיש בו דין, בכל זאת הוא אינו חזק כל כך, ויכולה להיות התכללות וכו'.

מכיוון שהאור בעולם התיקון מתון יותר, גם הדין שבו אינו חמור כל כך, והמדות יכולות להתכלל זו בזו. כך החסד והדין יכולים לפעול יחד במקום להוציא זה את זה.

9 ונה"ב [ונפש הבהמית] שרשה מתהו משא"כ נה"א [נפש האלקית] היא מבחי' תקון. ולכן היא המבררת כוי. ונה"ב [ונפש הבהמית] כד אתכפיא היא הגבה למעלה כוי.

לנפש הבהמית שורש בתהו (Tohu) [עולם התהו], ואילו נפש האלקית היא מבחינת תקון (Tikkun) [עולם התיקון]; לכן היא המבררת וכו'. וכאשר נפש הבהמית נכפית, היא מתעלה למעלה מאוד וכו'.

נפש הבהמית באה מתהו, ונפש האלקית מתקון. משום כך נפש האלקית, שבכוחה איוון וביטול, היא שמבררת את נפש הבהמית. אך כשהיא נכפית, נפש הבהמית מתעלה למעלה מאוד, משום ששורשה בתהו נעלה כל כך.

וזהו צעק לבם²¹ דקאי על נהיב [נפש הבהמית] שהיא בחי' לב וצעקה היא העלאה ממטלמ"ע [ממטה למעלה] במאד.

וזהו [המשמעות של] "צעק לבם", המתייחס לנפש הבהמית, שהיא בחינת הלב; וצעקה היא עלייה מלמטה למעלה במאד (meod) [בעוצמה מרבית].

הפסוק "צעק לבם" מתפרש כאן כעוסק בנפש הבהמית, שהמאמר מזהה עם בחינת הלב. צעקה היא עלייה מלמטה למעלה במאד, בעוצמה מרבית.

קטע 3 • 101-11

זעקת הלב והפתילה

10 וזו היא העלאה לבחי' המלי' ארוממך למעלה מעלה עד הכתר כי הכל נעשה ממותר מוחין בחי' שערות כו' כי לגבי א"ס ב"ה בעצמות אין לו שייכות וערך ויחוס עם בריאת העולמות.

וזהו עליית בחינת מלכות: "ארוממך", מעלה מעלה עד כתר. שהרי הכול נעשה מעודפי המוחין (כוחות השכל), בחינת שערות וכו'; כי לגבי אין סוף ברוך הוא, בעצמות [שלו], אין לו שייכות, ערך או יחס לבריאת העולמות,

הצעקה הזאת היא עליית בחינת מלכות שעליה נאמר "ארוממך", והיא מגיעה עד כתר. העולמות נבראו רק מ"שערות" — עודף דק של המוחין, שאינו נוגע כלל בעצמותו של ה'.

אלא ע"י שערות מותר מוחין הארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו כמו אם יחתוך השער לא יכאב כו' רק שמקבל יניקה דרך שיערה מצומצמת מאד ממותר מוחין כו'.

אלא באמצעות שערות — עודפי המוחין — הארה בלבד, שאינה נוגעת בעצמותו, כשם שאם גוזרים את השיערה אין הדבר מכאיב וכו'; אלא ש[הבריאה] מקבלת יניקה באמצעות שיערה, מצומצמת מאוד, מעודפי המוחין וכו'.

השיערה צומחת ממה שנותר, וגזירתה אינה מכאיבה: היא שייכת לאדם, אך אינה נוגעת בחייו הפנימיים. כך העולמות שואכים את חיותם דרך "שיערה" צרה מאוד — הארה בלבד, שאינה משפיעה על עצמותו של ה'.

11 וכאשר ישים האדם אל לבו שאין זה רק הארה בעלמא להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע אי לזאת תגדל הצעקה בלב כו'. וזהו בחי' רצוא²² בחי' הפתילה.

וכשאדם נותן אל לבו שאין זה אלא הארה בלבד, [המשמשת כ] אור של ממלא כל עלמין ושל סובב כל עלמין, על כן תגדל הצעקה שבלב כו'. וזהו בחינת רצוא (ריצה והשתוקקות לעלות), בחינת הפתילה.

כשאדם מתבונן בכך שכל האור האלקי הממלא את העולמות ומקיף אותם אינו אלא הארה קלושה ממנו, הלב זועק לעלות מעבר לכך. הכיסופים האלה הם בחינת רצוא, כלומר ריצה אל ה', והם מקבילים לפתילה שבנר.

אך אם רץ לבך שוב לאחד^{23,24} המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] בחיי חנוכה כי הפתילה היא כבה מהר וגם אינה מאירה כ"כ [כל כך] והיינו ע"י השמן.

אך "אם רץ לבך שוב לאחד" — יש לשוב ולהמשיך מלמעלה למטה, בחינת חנוכה. שהרי הפתילה כבה במהרה וגם אינה מאירה כל כך; והדבר נעשה באמצעות השמן.

את הרצוא צריך להשלים בשוב, כלומר בחזרה: "אם רץ לבך שוב לאחד" — להמשיך את האור מלמעלה למטה, וזהו עניינה של חנוכה. פתילה לבדה כבה במהרה ואורה מועט; השמן הוא שמאפשר ללהבה להחזיק מעמד ולהאיר.

קטע 4 • ו' 12-15

השמן: חכמה שבתורה

12 וענין השמן הנה בכל הדברים יש שמן כו' כי יש חכמה דאצי' וחכמה דבריאה כו'

וענין השמן: בכל הדברים יש שמן וכו', שכן יש חכמה של עולם האצילות וחכמה של עולם הבריאה וכו',

השמן מסמל את החכמה, המצויה בכל מדרגה במציאות: יש חכמה של עולם האצילות, חכמה של עולם הבריאה, וכן הלאה עד למטה.

עד שנעשה חכמה דעשיה היא התורה שלפנינו המלובשת בגשמיות ויש תורה דבריאה שע"ז אמרו קיים אאע"ה [אברהם אבינו עליו השלום] את התורה עד שלא ניתנה^{25,26} דהיינו קודם התלבשותה בעוה"ז הגשמי.

עד שהיא נעשית חכמת עולם העשיה, והיא התורה שלפנינו, המלובשת בגשמיות. ויש תורה של עולם הבריאה, שעליה אמרו: "קיים אאע"ה את התורה עד שלא ניתנה", כלומר, לפני שהתלבשה בעולם הגשמי הזה.

במדרגה הנמוכה ביותר, חכמת העשיה היא התורה כפי שהיא לפנינו, כשהיא מלובשת בדברים גשמיים. תורה גבוהה יותר, התורה של עולם הבריאה, היא התורה שעליה נאמר במשנה שאברהם קיים את כל התורה לפני שניתנה: הוא קיים אותה לפני שהתלבשה בעולם הגשמי הזה.

13 ולכן קיים מצות תפלין הגם שלא נכתב עדיין קדש לי כל בכור²⁷ שלא היה יצ"מ [יציאת מצרים] כלל.

לכן קיים את מצוות התפלין, אף ש"קדש לי כל בכור" עדיין לא נכתב, שכן יציאת מצרים כלל לא התרחשה.

אברהם קיים את מצוות התפלין אף שהפרשיות שבהן, שפוחות ב"קדש לי כל בכור", מזכירות את יציאת מצרים, שעדיין לא התרחשה. הוא קיים את המצווה בדרגתה הנעלית יותר, לפני שקיבלה צורה גשמית.

וכן מילה קיים ג"כ קודם שמל א"ע [את עצמו] בגשמיות כי ענין מילה היא הסרת הערלה שלא יהיה יניקת החיצונים וקיים אאע"ה [אברהם אבינו עליו השלום] מצוה זו למעלה שהסיר יניקת החיצוני [החיצונים] אך שלא היתה מצוה זו מלובשת בגשמיות מעשה המילה ממש וזהו עד שלא ניתנה

וכך גם במילה: הוא קיים אותה עוד לפני שמל את עצמו בגשמיות. שכן עניינה של המילה הוא הסרת הערלה, כדי שהחיצונים לא יקבלו יניקה; אברהם אבינו ע"ה קיים מצוה זו למעלה, בכך שהסיר את יניקת החיצונים. אלא שמצוה זו לא הייתה מלובשת בגשמיות, במעשה המילה עצמו. וזהו [הפירוש של] "עד שלא ניתנה".

כך גם קיים את מצוות המילה לפני שמל את עצמו בגשמיות. עניינה של המילה הוא הסרת הערלה, כדי שהחיצונים — הכוחות המתנגדים לקדושה — לא יקבלו יניקה; אברהם השיג זאת תחילה במישור הרוחני, ורק המעשה הגשמי היה חסר. זו משמעות הביטוי "עד שלא ניתנה".

ועיקר המשכת השמן הוא להיות המשכת ח"ע [חכמה עילאה] כי יש ח"ע [חכמה עילאה] וח"ת [וחכמה תתאה]. חכמה תתאה שנלקחה מן המדות.

ועיקר המשכת השמן הוא המשכה של חכמה עילאה, שכן יש חכמה עילאה וחכמה תתאה. חכמה תתאה היא זו שנלקחה מהמדות.

השמן שנמשך הוא בראש ובראשונה חכמה עילאה, שלמעלה מהמדות, בניגוד לחכמה תתאה שנובעת מהן.

14 וח"ע [וחכמה עילאה] למעלה מן המדות דו"ר [דחילו ורחימו] רו"ד [רחימו ודחילו] יראה תתאה מיחודא תתאה במלי משא"כ יראה עילאה בחכמה עלאה

והחכמה העליונה היא למעלה מן המדות. דחילו ורחימו, רחימו ודחילו (יראה ואהבה, אהבה ויראה): היראה התתאה נובעת מיחודא תתאה שבמלכות, ואילו היראה העילאה היא בחכמה העליונה.

אהבה ויראה באות בשני סדרים: דחילו ורחימו ורחימו ודחילו (יראה ואהבה, אהבה ויראה). היראה התתאה נובעת מיחודא תתאה — גילוי הי בתוך העולם — במלכות; ואילו היראה העילאה היא בחכמה העליונה.

ושרשה מו"ס [מוחא סתימאה]²⁸ שהיא מגבורה דעתיק שמשם נמשך השערות בבחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא]. אבל מקורם ושרשם הוא במו"ס [במוחא סתימאה] ולא אבא דאצי".

ושרשה במוחא סתימאה (המוח הנסתר), שהיא מגבורה דעתיק, שממנה נמשכות השערות בבחינת י"ג תיקוני דיקנא (תיקוני הזקן). אבל מקורם ושרשם הוא במוחא סתימאה, ולא באבא (חכמה) דאצילות.

היראה העילאה מושרשת במוחא סתימאה, "המוח הנסתר", שמקורה בגבורה של עתיק, הרובד הפנימי ביותר של כתר. משם נמשכות ה"שערות" — י"ג תיקוני דיקנא, תיקוני הזקן — ומוחא סתימאה הוא מקורן האמיתי, ולא אבא, החכמה דאצילות. בלקוטי תורה, שיר השירים, אדמו"ר הזקן מפנה בחזרה לקטע הזה: היראה העילאה, היו"ד של הוי", מושרשת במוחא סתימאה, מגבורה דעתיק.

15 והיינו בחיי חכמה שבכתר ע"פ קבלת מהרמ"ק [מהרבי משה קורדובירו]²⁹ **וע"פ קבלת האריז"ל** [האר"י זכרנו

לברכה] **היא הגבה למעלה במלי דא"ס**

זו בחינת החכמה שבכתר, לפי קבלת רבי משה קורדובירו (הרמ"ק); ולפי קבלת האריז"ל, היא למעלה עוד יותר, במלכות דאין סוף.

המקור הנסתר הזה הוא מה שרבי משה קורדובירו (הרמ"ק) מכנה החכמה שבכתר; לפי האריז"ל הוא גבוה עוד יותר, במלכות של אין סוף עצמו. בליקוטי תורה, בפרשת שלח, אדמו"ר הזקן חוזר לקטע הזה ומסביר שהחכמה העליונה הזאת נמצאת למעלה אפילו מהגולגלתא (הגולגולת), הכתר של אריך אנפין.

ומקור זה נמשך בתורה שלפנינו בגשמיות נתב"ס [נתנה בסיני] דייקא אשר אנכי מצוך הוא בהיום לעשותם³⁰ דייקא משא"כ למעלה היא דרך השתלשלות מעילה לעלול בכמה רבבות מדרגות.

מקור זה נמשך אל התורה הגשמית שלפנינו, שניתנה בסיני, ודווקא כך: הציווי "אשר אנכי מצוך" הוא דווקא ב"היום לעשותם". לעומת זאת, למעלה הוא נמשך בדרך ההשתלשלות, מעילה לעלול, דרך רבבות מדרגות.

אותו מקור נעלה נמשך אל התורה הגשמית שניתנה בסיני (המסומנת בראשי התיבות נתב"ס), כפי שעולה מן הצירופים "אשר אנכי מצוך" ו"היום לעשותם". המילה "היום" מצביעה על קיום המצוות בעולם הזה. לעומת זאת, למעלה האור יורד שלב אחר שלב דרך אינספור דרגות של עילה ועלול.

וא"כ רחוקה היא מאד בחיי מלי מבחי מו"ס [מוחא סתימאה] חכמה שבכתר. אבל בעשיה גשמיות נמשך שלא כדרך ההשתלשלות:

אם כן, בחינת מלכות רחוקה מאוד מבחינת מו"ס (מוחא סתימאה, החכמה הסתומה), החכמה שבכתר. אבל אל עולם העשיה הגשמי נמשך המקור הזה שלא בדרך ההשתלשלות.

בדרך ההשתלשלות, מלכות רחוקה מאוד ממוחא סתימאה, החכמה שבכתר. אולם בעשיה הגשמית, באמצעות המצוות המעשיות של התורה, המקור העליון הזה נמשך ישירות, בלי לעבור דרך ההשתלשלות.

פך השמן החתום ושני השמות

16 וזהו ענין נס דחנוכה שטמאו היונים כל השמנים³¹ כי הם מבחי חכמה דקליפה. כי בבל נקי רישא

דדבא³² ופרס ומדי ב' זרועות כו' ולא נשאר אלא פך א' בחותמו של כה"ג [כהן גדול].³³

וזהו עניינו של נס חנוכה: היוונים טימאו את כל השמנים, מפני שהם שייכים לבחינת החכמה של הקליפה. בבל נקראת "רישא דדבא" (ראש של זהב), ופרס ומדי הן שתי הזרועות וכו'; ולא נותר אלא פך אחד [של שמן], חתום בחותמו של הכהן הגדול.

נס חנוכה מתאים למבנה הזה: היוונים, המייצגים את החכמה של הקליפה — החכמה של הכוחות המתנגדים לקדושה — טימאו את כל השמן, המייצג את החכמה הקדושה. בספר דניאל בבל היא ראש הזהב בחזון הממלכות, והכתוב מכנה את פרס ומדי זרועות; רק פך שמן אחד, חתום בחותמו של הכהן הגדול, נותר טהור. בתמליל מוקדם יותר של התורה הזאת (מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח), המצוטט בהערת קה"ת, מוסבר שבבל הייתה אז "הראש", הכתר של הקליפה.

חותם הוא יסוד³⁴ וכה"ג [וכהן גדול] הוא כהנא רבא רב חסד שהוא ביי"ג תי"ד [תיקוני דיקנא] דיקנא דכהנא רבא.

החותם הוא יסוד; והכהן הגדול הוא "כהנא רבא" (הכהן הגדול), "רב חסד", והוא שייך לשלושה עשר תיקוני דיקנא (תיקוני הזקן), זקנו של הכהן הגדול.

החותם מסמל את יסוד, הספירה שמחברת ומעבירה הלאה. הכהן הגדול הוא "כהנא רבא" של הזהר, והשם "רבא" מזכיר את הביטוי "רב חסד": זקנו, ובו שלושה עשר תיקונים, מזוהה עם שלוש עשרה מידות הרהמים.

וכהנא רבא המקור הוא מו"ס [מוחא סתימאה]³⁵ הני"ל.

ומקורו של הכהן הגדול הוא מוחא סתימאה (המוח הנסתר), שהוזכרה לעיל.

מקורו של "הכהן הגדול" הזה הוא מוחא סתימאה, המוח הנסתר שתואר לעיל.

וזהו ענין הוי' הוי' אל רחום וחנון³⁶ כו' שלהיות אל רחום וחנון כו' שהן היי"ג תי"ד [תיקוני דיקנא] שראשיתם היא מבחי אל צ"ל המשכה מבחי הוי' הוי' ב' פאות כו'. שהוא המקור הנמשך ממ"ס [ממוחא סתימאה] כו'.

וזהו פירוש "הוי' הוי' אל רחום וחנון" וכו': כדי שיהיו "אל רחום וחנון" וכו', שהם שלושה עשר תיקוני דיקנא שראשיתם בבחינת "אל", צריכה להיות המשכה מבחינת "הוי' הוי'", שתי הפאות וכו', שהוא המקור הנמשך ממוחא סתימאה וכו'.

לכן בתורה מידות הרהמים, "אל רחום וחנון", קודמות להן המילים "הוי' הוי'". שלוש עשרה המידות מתחילות בשם "אל"; כדי שייוצרו, צריכה תחילה להימשך השפעה מבחינת "הוי' הוי'" הכפול, המקביל לשתי הפאות, וההשפעה הזאת נמשכת ממוחא סתימאה.

17 והנה בתורה כתיב הוי' הוי' ופסיק טעמא בגווייהו.

והנה, בתורה נאמר "הוי' הוי'", והטעמים מפסיקים ביניהם.

בפסוק שבתורה "הוי' הוי'", הפותח את שלוש עשרה המידות, הטעמים יוצרים הפסק בין שני השמות.

ובנביאים כתיב כי אתה נרי³⁷ הוי' והוי' יגיה חשכי.³⁸ הוי' והוי' בתוסי' [בתוספת] וי' המחבר ואינו פסיק כו'.

ובנביאים נאמר: "כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי" — "הוי' והוי'", בתוספת ו' החיבור, ואין ביניהם הפסק וכו'.

גם בפסוק בנביאים שעליו מבוסס המאמר מופיע השם פעמיים: "כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי". אלא ששם השם השני מחובר לראשון באמצעות האות ו', כלומר "והוי'", ואין ביניהם הפסק. בלקוטי תורה, פרשת חקת, אדמו"ר הזקן מביא את הכלל שבאידרא: כאשר שם הוי' מופיע פעמיים בפסוק אחד, הראשון הוא בז"א (המידות הרגשיות) והשני בעתיק [הדרגה העליונה שבכתר], ומפנה לפסוק הזה.

הענין הוא כי הנה כתיב חנון ורחום³⁹ ה'. וכתוב ה' רחום וחנון.⁴⁰ שיש ב' הויות א' בז"א להיות עולמות הברואים כו'. והא' בא"א להיות חנון ורחום.

הענין הוא כך: נאמר "חנון ורחום ה'", ונאמר "ה' רחום וחנון". יש שתי בחינות של הוי': האחת בז"א, כדי שיהיו עולמות של נבראים וכו'; והשנייה באריך אנפין [פרצוף עליון שבכתר], כדי שיהיו חנון ורחום.

כדי להסביר את ההבדל, מובאים שני פסוקים שבהם אותן מילים מופיעות בסדר הפוך: "חנון ורחום ה'" ו"ה' רחום וחנון". הם משקפים שתי בחינות של הוי': האחת בז"א, שממנה מתהווים העולמות הנבראים, והשנייה באריך אנפין, שהוא המקור לעצם החנינה והרחמים.

18 והנה ה' רחום וחנון⁴¹ הוא בא"א המשכת הוי' דא"א ב' פאות כו'. להמשיך י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] בז"א

והנה, "ה' רחום וחנון" הוא בחינת אריך אנפין: המשכת הוי' של אריך אנפין, שתי הפאות וכו', כדי להמשיך את שלושה עשר תיקוני דיקנא (תיקוני הזקן) בז"א (זעיר אנפין, המדות);

"ה' רחום וחנון", כשהנוסח פותח בה', מתאר את אריך אנפין: הוי' שלו ושתי הפאות נמשכות למטה, כדי להביא את שלושה עשר תיקוני דיקנא אל ז"א.

אבל חנון ורחום⁴² ה' היינו המשכת חנון ורחום י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] בז"א להיות הז"א בשם הוי' כו'.

אבל "חנון ורחום ה'" פירושו המשכת "חנון ורחום", שלושה עשר תיקוני דיקנא, בז"א, כדי שז"א יהיה בשם הוי' וכו'.

"חנון ורחום ה'", כשהנוסח מסתיים בה', מתאר את התוצאה: שלוש עשרה מדות החנינה והרחמים נמשכות אל ז"א, כדי שז"א עצמו יוכל לשאת את שם הוי'.

19 וזהו כי אתה נרי⁴³ ה' היינו הוי' דז"א שהוא בבחי' השתלשלו' [השתלשלות] מיי"ג תי"ד [תיקוני דיקנא] והוא נגד דורות הראשונים שהיתה נשמתם בעצם במעלה עליונה.

וזהו [פירוש] "כי אתה נרי ה'": הכוונה היא להוי' דז"א (המידות), שהיא בבחינת השתלשלות מיי"ג תיקוני דיקנא (שלושה עשר תיקוני הזקן). עניין זה מקביל לדורות הראשונים, שנשמותיהם היו בעצם במעלה עליונה.

חלקו הראשון של הפסוק, "כי אתה נרי ה'", מתייחס להוי' דז"א, שמקבלת את אורה בהדרגה מיי"ג תיקוני דיקנא. הוא מקביל לדורות הראשונים, שנשמותיהם עצמן היו במעלה עליונה.

משא"כ והוי' יגיה חשכי.⁴⁴ חשכי עקבות משיחא⁴⁵ נמשך משם הוי' דז"א שלא כדרך ההשתלשלות וצי"ל וי"ו החבור להמשיך ממקום עליון כזה.

מה שאין כן "והוי' יגיה חשכי": "חשכי", כלומר [התקופה של] "עקבות משיחא", נמשך משם הוי' דאריך אנפין (הפרצוף העליון), שלא בדרך ההשתלשלות; ויש צורך ב' החיבור כדי להמשיך ממקום נעלה כל כך.

"והוי' יגיה חשכי" מתייחס לחושך של התקופה שלפני ביאת המשיח, ל"עקבות משיחא". האור מגיע מהוי' דאריך אנפין, מחוץ לסדר ההשתלשלות הרגיל, ונחוצה ו' החיבור כדי להמשיך אור ממקום כה נעלה.

קטע 6 • 201-22

צדקה, שמן ושני האורות

20 והיינו ע"י צדקה וכמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] אין ישראל נגאלין אלא בצדקה.⁴⁶

וזה נעשה באמצעות צדקה, וכמאמר חז"ל: "אין ישראל נגאלין אלא בצדקה".

אורו של אריך אנפין נמשך באמצעות צדקה, כפי שלימדו חז"ל שהגאולה באה רק בזכות צדקה.

כי על צדקה נאמר זורע צדקות⁴⁷ שהיא בבחי' זריעה כמו הגרעין הנזרע בארץ שמצמיח הרבה מחמת כח הצומח אשר בארץ שהיא בהעלם ויש בו בחי' א"ס להצמיח עד אין קץ.⁴⁸

כי על הצדקה נאמר "זורע צדקות", שכן היא בבחינת זריעה: כמו גרעין שנזרע באדמה ומצמיח הרבה בזכות כוח הצמיחה שבארץ, שהוא בהעלם, ויש בו בחינה של אין סוף, כדי להצמיח [דברים] בלי סוף.

בברכת "יוצר אור" שלפני קריאת שמע מכנים את ה' "זורע צדקות". משום שהצדקה פועלת בדומה לזריעה. זרע שנזרע באדמה מניב הרבה יותר מכפי שהיה בו עצמו, משום שבארץ טמון כוח צמיחה, שהוא במובן מסוים אינסופי: הוא יכול להוסיף ולהניב בלי סוף. אגרת הקודש 20, כפי שמצוין בהערת קה"ת, מסבירה שכוח זה נובע מאור אין סוף המאיר בתחתית העשיה ממש.

כך הצדקה היא בבחי' זריעה שיש בה בחי' כח א"ס בהעלם שהוא מבחי' א"א סתימא דכל סתימין.⁴⁹

כך גם הצדקה היא בבחינת זריעה, שיש בה בחינה של כוח אין סוף בהעלם, שמקורו בבחינת אריך אנפין, "סתימא דכל סתימין".

גם בצדקה טמון כוח נסתר של אין סוף. כוח זה נובע מאריך אנפין, המכונה "סתימא דכל סתימין".

21 ועייז מתרבה גלוי אור איס עצמו שהי [שהיה] בהעלם במי"ס [במוחא סתימאה] קודם שירד לימשך בייג תייד

[תיקוני דיקנא] וזה הי' [היה] גי"כ בחנוכה שטמאו כל השמנים למטה

ובאמצעות זאת מתרבה גילוי אור אין סוף עצמו, שהיה בהעלם במוחא סתימאה (המוח הנסתר) קודם שירד להימשך בייג תיקוני דיקנא (תיקוני הזקן). וכך היה גם [כך] בחנוכה: טימאו למטה את כל השמנים,

באמצעות הצדקה מתרבה גילוי אור אין סוף עצמו: האור שהיה בהעלם במוחא סתימאה קודם שירד להימשך בייג תיקוני דיקנא. חנוכה מראה את אותו דפוס, שכן כל השמנים למטה נטמאו.

ולא היה אפשר להמשיך כ"א עיי הפך של שמן שבחותמו של כה"ג [כהן גדול]⁵⁰ כהנא רבא הני"ל.

ולא היה אפשר להמשיך אלא באמצעות פך השמן שהיה חתום בחותמו של הכהן הגדול, "כהנא רבא", שהוזכר לעיל.

אפשר היה להמשיך את האור רק באמצעות פך השמן היחיד שהיה חתום בחותמו של הכהן הגדול, "כהנא רבא", שמקורו, כפי שהוסבר לעיל, במוחא סתימאה.

וענין השמן הוא ההעלם שהרי השמן נבלע בפתילה. ומשם מאיר ביתר שאת כאשר השמן נמשך אחר הפתילה.

עניין השמן הוא העלם, שכן השמן נבלע בפתילה; ומשם הוא מאיר בעוצמה יתרה כאשר השמן נמשך בעקבות הפתילה.

השמן מסמל העלם: הוא נספג בפתילה ואינו נראה. ואף על פי כן, מן המקום הנסתר הזה הוא גורם ללהבה להאיר בעוצמה רבה יותר, כשהשמן נמשך במעלה הפתילה.

22 והנה עיי בחי השמן והפתילה נעשה ב' גווי אור⁵¹ נהורא תכלא עיי הפתילה שהוא רק שיהא האור

נאחז אבל אינו מאיר כ"כ [כל כך] אלא עיי השמן שהוא המאיר אור צח ובהיר.⁵² נהורא חירא

והנה, באמצעות כחינת השמן והפתילה נוצרים שני גווי אור: האור הכחול (נהורא תכלא, nehora techela) נוצר באמצעות הפתילה, שתפקידה רק לאפשר לאור להיאחז, אך היא אינה מאירה בעוצמה רבה; האור מאיר באמצעות השמן, המפיץ אור צח ובהיר: האור הלבן (נהורא חירא, nehora chivra).

בלהבת הנר נראים שני צבעים. האור הכחול, שנוצר על ידי הפתילה, רק מאפשר ללהבה להיאחז ומאיר מעט; ואילו השמן הוא שמפיק את האור הצח והבהיר, האור הלבן. בלקוטי תורה, שלח, אדמו"ר הזקן חוזר לקטע הזה ומסביר את הסיבה: השמן הוא בחינת החכמה העליונה, התורה, ואילו האור הכחול נובע מכליית הפתילה.

דהיינו שיהא בגלוי לנוכח כאילו רואה ולא בדמיונות במחשבה לבדה שנקי העלם ולא גלוי כדמותנו⁵³ כו'.

כלומר, שהדבר יהיה גלוי לנוכח, כאילו רואים אותו, ולא בדמיונות (dimyynos) שבמחשבה בלבד, הנקראים העלם ולא גילוי: "כדמותנו" (kidmuseinu) וכו'.

האור הלבן מייצג גילוי גלוי וישיר, כאילו רואים את האלקות פנים אל פנים, ולא רק מדמים אותה במחשבה, דבר שהטקסט מכנה העלם. המילים "כדמותנו" (kidmuseinu), מן הפסוק על בריאת האדם, חולקות את השורש ד־מ־ה עם "דמיונות" (dimyynos), שפירושה דברים מדומים.

קטע 7 • 231-24

שתי אהבות בין שתי יראות

23 וענין כי נהורין נהורא תכלא ונהורא חורא הן כ"פ [כי פעמים] רחימו שבאמצע כ"פ [כי פעמים] דחילו כי יו"ד דחילו וה"א רחימו והו"ו רחימו והה"י דחילו.

ושני האורות, האור התכול והאור הלבן, הם שתי [הופעות של] "אהבה" (רחימו) שבאמצע שתי [הופעות של] "יראה" (דחילו): היו"ד היא יראה, הה"א הראשונה היא אהבה, הו"ו רחימו והה"א [האחרונה] היא יראה.

שני האורות מקבילים לאהבה וליראה שבארבע אותיות שם הוי": היו"ד היא יראה, הה"א הראשונה היא אהבה, הו"ו רחימו והה"א האחרונה היא יראה. לכן שתי האהבות נמצאות באמצע, תחומות בין שני סוגי יראה.

והענין כי יש יראה עילאה בחכמה בחי בטול ממש. משא"כ יראה תתאה בחי פחד במלכות שלא למרוד במלך זעות מחיל כסא.

ההסבר הוא שיש יראה עילאה בחכמה, בחינת ביטול ממש. לעומתה, יראה תתאה היא בחינת פחד שבמלכות: שלא למרוד במלך, "זעות מחיל כסא".

יראה עילאה שבחכמה היא ביטול גמור לפני ה'. לעומתה, יראה תתאה שבמלכות היא פחד: פחדו של נתין למרוד במלך, בדומה לרעד המתואר במילים "זעות מחיל כסא".

24 וכולם משמיעים ביראה ופחד כו'. והיא פחד מבחי חיצונית. אבל יראה עלאה היא בחי בטול ממש מאחר שאין עוד מלבדו.⁵⁴

"וכלם משמיעים ביראה ופחד כו'". זהו פחד שמקורו בחיצוניות (הממד החיצוני). אבל יראה עליונה היא בחינה של ביטול ממש, שכן "אין עוד מלבדו".

אלה שלפני הכסא "וכלם משמיעים ביראה ופחד": זהו פחד תחתון וחיצוני. יראה עליונה היא ביטול שלם, שכן "אין עוד מלבדו".

והוא ענין תפלת י"ח כריעות והשתחוואות המשכת הביטול. ושני פעמים רחימו היינו ה' עלאה בינה היא אהבה בתענוגים⁵⁵

וזהו עניינן של הכריעות וההשתחויות בתפילת שמונה עשרה: המשכת הביטול. ושתי [הופעות של] "רחימו" הן: ה"א עליונה, בינה (הכנה), שהיא "אהבה בתענוגים",

הכריעות וההשתחויות בתפילת שמונה עשרה ממשיכות את הביטול הזה אל תוך האדם. מבין שתי האהבות, העליונה שייכת לה"א הראשונה, בינה, ונקראת "אהבה בתענוגים" – ביטוי משיר השירים.

והיא אהבה הבאה מלמעלה ורחימו בוי"ו הוא ז"א⁵⁶ אהבה שע"י ההתבוננות נפש המשכלת ממטה למעלה וזהו ואהבת⁵⁷ ב"פ [בי פעמים] אור⁵⁸ כו' ודי"ל [ודי למבין]:

והיא אהבה שבאה מלמעלה; ו"רחימו" שבו"ו הוא ז"א [זעיר אנפין, המידות הרגשיות], אהבה ש[נולדת] מהתבוננות הנפש המשכלת, מלמטה למעלה. וזה [הטעם לכך ש]"ואהבת", שפירושו "ותאהב", הוא [בגימטריה] פעמיים "אור" וכו'; ודי"ל.

האהבה העליונה הזאת באה מלמעלה, ואילו האהבה התחתונה, שבו"ו, ז"א, נולדת מהתבוננות השכל ועולה מלמטה. ערכה הגימטרי של "ואהבת" הוא 414, פעמיים "אור" (207): שתי האהבות הן שני האורות.

בעבודה

ההתבוננות בכך שכל האלוקות הגלויה אינה אלא הארה בלבד לעומת ה' עצמו צריכה לגרום ללב, ואף לנפש הבהמית, לזעוק ולהתרומם. אך עלייה זו צריכה לחזור ולהימשך לתוך החיים באמצעות התורה והמצוות הגשמיות, ובעיקר באמצעות הצדקה, הנושאת בתוכה כוח אינ־סופי נסתר. ההשתחויות בתפילת שמונה עשרה ממשיכות את הביטול של היראה העילאה.

שאלות לשיחה

1. מדוע הכנעת נפש הבהמית מעלה אותה למדרגה כה גבוהה, אף ששורשה בתהו, העולם שבו נשברו הכלים?
2. מה נותנת הפתילה ללהבה, ומה נותן לה השמן? כיצד הם מקבילים לרצוא ושוב?
3. כיצד יכול היה אברהם לקיים מצוות תפילין ומילה לפני שניתנה התורה, ומה השתנה כשניתנה התורה בסיני?
4. מדוע הזמן החשוך ביותר, עקבתא דמשיחא, צריך לקבל את אורו ממקור נעלה יותר מזה שהאיר לדורות הראשונים הנעלים?
5. באיזה מובן הצדקה דומה לזרע הנזרע באדמה?

מקורות והפניות

הערות

פסקה 1

1 ביאור על פסוק

ההערה מציינת שבמקום זה נמצא ביאור ארוך על הפסוק, כנראה מאת אדמו"ר האמצעי.

הערת קה"ת

בתקס"ח כרך ב ע' תרנ, נמצא ביאור ארוך וכנראה הוא לכ"ק אדה"א.

2 כי אתה נרי

בשיר ששר דוד ביום שבו ה' הציל אותו מכל אויביו ומשאול, הוא אומר: "כי אתה נרי ה' והי' יגיה חשכתי; המאמר כולו מסביר פסוק זה ואת שתי הפעמים שבהן מופיע בו שם הוי"ו. (הקשר: תני"ך שטיינזליץ)

II Samuel 22:29 שמואל ב כ"ב:כ"ט

כִּי־אַתָּה נִרִי ה' וְהִ' יִגִּיָּה חֹשֶׁכִי:

For Thou art my lamp, O L-RD; And the L-RD doth lighten
.my darkness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 בארוממך

מוזמר התהילה של דוד פותח במילים: "ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד"; ברור שהמשורר משבח את ה'. המאמר הקודם (תורה אור, מקץ, "כי אתה נרי") פירש את הפנייה הזאת אל ה' בתואר מלך בשני אופנים: כהמשכת רוממותו למטה וכהעלאת המלכות למעלה. (הקשר: תני"ך שטיינזליץ)

Psalms 145:1 תהילים קמ"ה:א

תְּהַלֵּה לַדָּוִד אֲרֹמְמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶבְרַכְּהָ שְׁמֶךָ לְעֹלָם וָעֶד:

praise; of David. I will extol Thee, my G-d, O [A Psalm of]
.King; And I will bless Thy name for ever and ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 האי מלמעלמ"ט

מאמרי הצמח צדק ליום הכיפורים מובאים כמקבילה לפירוש הראשון הזה, שבו הרוממות שלמעלה נמשכת למטה.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת דרושים ליוהכ"פ ע' איתקפט.

5 שו"ה הרוממות — שהוא לבדו יחיד ומיוחד

תניא מסביר את אחדותו של הקדוש ברוך הוא, המתואר במילים "יחיד ומיוחד", ואת העובדה שהוא לבדו כפי שהיה לפני שנברא העולם; העולמות אינם משנים את אחדותו. זהו פירוש המילים "הוא לבדו יחיד ומיוחד" כאן.

Tanya, Likkutei Amarim 20:2-3 תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים
כ"ב:ג'

וּלְבָאָר הַיֵּטֵב עֲנִין זֶה, צָרִיךְ לְהַכִּיר תַּחֲלָה בְּקִצְרָה עֲנִין וּמֵהוּת אֲחָדוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁנֶּבְרָא "יְחִיד וּמִיּוּחָד", וְכָל מְאֻמִּינִים שֶׁהוּא לְבָדוֹ הוּא, כְּמוֹ שֶׁהָיָה קוֹדֶם שֶׁנֶּבְרָא הָעוֹלָם מִמֶּשׁ, וְכֵמוֹ שֶׁאֻמְרִים: "אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, אַתָּה הוּא מְשֻׁנָּבֵר כִּי", פִּירוּשׁ - "הוּא" מִמֶּשׁ בְּלִי שׁוּם שִׁנּוּי, בְּדִקְתֵיב: "אֲנִי ה' לֹא שֶׁנִּיתִי". כִּי, עוֹלָם הָיָה וְכֵן כָּל הָעוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים - אֵינָם פּוֹעֲלִים שׁוּם שִׁנּוּי בְּאֲחָדוּתוֹ יְתִבְרַךְ בְּהִבְרָאָם מֵאִזֵּי לֵישׁ. שְׂכֵמוֹ שֶׁהָיָה ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

וכ"ה גם לקמן נה, ב. וראה תניא פ"כ (כו, א). אגה"ק סי' כ (קל, ב) הלשון "יחיד ומיוחד".

פסקה 2

6 ובכהאריז"ל כי

שם מובאת תורה זו בשם עץ חיים, וההערה מציינת את מיקומה כ"Sha'ar 2, Anaf 1.

הערת קה"ת

בתקס"ח ע' תרנ כ' בשם הע"ח, והוא שער א' ענף ב'. וראה בלקו"ת הוספות לויקרא בארוכה.

7 צמצום ומקום חלל

האריז"ל מתאר את אור אין סוף כממלא את כל המציאות; כאשר עלה ברצונו של ה' לברוא, הצטמצם האור והותיר חלל פנוי לעולמות. הטקסט מביא זאת כדי להראות שהעולמות אינם יכולים לנבוע מאין סוף כפי שהוא.

Sefer Etz Chaim 1:3-4 עץ חיים א':ג-ד'

... על הכלים מבחוץ וגם הם מבחי' רוח והכל הוא בדרך יושר עשוי כמראה אדם הנ"ל ועד"ו בכל העולמות הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים אשר נתקנו תוך המקום החלל והאוויר הפנוי כנ"ל כי במקום הזה נתהוו כל העולמות כולם אין דבר חוצה לו ואור א"ס מקיף וסובב עליהם ומאיר לכל העולמות אשר בתוך המקום הזה מכל צדדיהם בהשוואה א'. מלבד מה שמאיר בהם עיקר הארה האמיתית גדולה וממשית דרך קו המתפשט ממנו ונמשך בתוך כל העולמות האלו כנ"ל וכל עולם ועולם מהם וכל פרט ופרט שבכל עולם ועולם יש בו ב' ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

8 שרגליה יורדות

משלי מזהיר מפני האשה הזרה, שעליה נאמר: "רגליה יורדות מות"; המקובלים מיישמים את הדברים על מלכות, שהדרגה הנמוכה ביותר שלה מגיעה עד לעולמות התחתונים. (בהקשר: תני"ך שטיינזליץ)

Proverbs 5:5 משלי ה:ה'

רַגְלֶיהָ יֵרְדוּת מוֹת שָׂאוֹל צִעְדֶיהָ יִתְמָכוּ:

Her feet go down to death; Her steps take hold on the
;nether-world

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 4

9 ובי' בחי' אלו הן שבת וחנוכה . . ומקור זה נמשך בתורה שלפנינו

בגשמיות

פירוש הצמח צדק על הזהר מובא כמקור לכל הקטע, משבת וחנוכה כביטוי לעלייה ולירידה ועד למקור הנמשך אל התורה הגשמית (פסקה 15).

הערת קה"ת

ראה בביאורי הזהר לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק לזהר אמור לדף ק ע"ב ע' תל.

10 מצמיח חציר לבהמה

המשורר משבח את ה'; שבעזרת הגשם מצמיח עשב לבהמות וצמחים לעבודת האדם; כאן העשב שנעשה חלק מן הבהמה משמש דוגמה לזיכור, שבו התחתון נכלל בעליון. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 104:14 תהילים ק"ד:י"ד

מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבִהמָה וְעֵשֶׂב לְעִבְדַּת הָאָדָם לְהוֹצִיא לָחֶם מִן־הָאָרֶץ:

Who causeth the grass to spring up for the cattle, And herb for the service of man; To bring forth bread out of the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 אלף טורין

ה' אומר שאינו זקוק לקרבנות, שכן כל חיית היער שלו, וגם הבהמות שעל אלף גבעות; הביטוי הארמי "אלף הרים" שבטקסט מהדהד את הדברים. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 50:10 תהילים נ"י

כִּי־לִי כָל־חַיֵּית־הָעֵר וְהַבְּהֵמָה בְּהַר־אֵלֶי:

For every beast of the forest is Mine, and the cattle upon a thousand hills

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 6

12 חמרא וריחנא פקחין

רבא אומר שהיין והריח מחכימים אותו; הטקסט רואה בכך סימן שדברים גשמיים ששורשם בתווה יכולים להוסיף אור לשכל.

Yoma 76b:7 יומא ע"ו ב:ז'

רַב כְּהֵנָא רַמִּי: כְּתִיב "תִּירֹשׁ", וְקָרִינָן "תִּירֹשׁ". זָכָה — נַעֲשֶׂה רֹאשׁ, לֹא זָכָה — נַעֲשֶׂה רֶשֶׁת. (וְהִינֵנוּ דְרָבָא דְרָבָא) רַמִּי, כְּתִיב: "יִשְׁמַח", וְקָרִינָן יִשְׁמַח. זָכָה — מִשְׁמָחוּ, לֹא זָכָה — מִשְׁמָמוּ. וְהִינֵנוּ דְאָמַר רָבָא: חֲמֵרָא וְרִיחָנִי — פְּקַחִין.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

יומא עו, ב.

13 לא אכילנא בישרי דתורא

חכם מסביר אמירה קודמת ואומר שלא אכל בשר שור, ולכן דעתו לא הייתה צלולה; הטקסט מבאי זאת כדי להראות שמאכל כזה מגיע משורש נעלה.

Bava Kamma 72a:1-4 בבא קמא ע"ב א:א'-ד'

דְּלָא אָכְלִי בִשְׂרָא דְתוֹרָא. וְאֵלָא מַאי שְׂנָא רִישָׁא וּמַאי שְׂנָא סִיפָא? אָמַר לָקָה: רִישָׁא קָרִינָא בְּקָה "וּטְכָחוּ" כּוּלּוּ בְּאִיסוּרָא, סִיפָא לֹא קָרִינָא בְּקָה "וּטְכָחוּ" כּוּלּוּ בְּאִיסוּרָא. הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצְאָת טְרִיפָה וְכוּ'. אָמַר לָקָה רַב חֲבִיבִי מְחוֹנְנָא לְרַב אֲשִׁי: שְׁמַע מִינָּה, אֵינָה לְשׁוּחִטָּה אֵלָא לְבִסּוּף.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

ב"ק עב, א.

14 שהם משרש עליון

גם שם נאמר שאור השכל מרתבה אפילו על ידי בשר שור ויין גשמי, מפני ששורשם בתהו, הקודם לתיקון; הדיון נמשך שם באריכות.

הערת קה"ת

בתקס"ח ח"ב ע' תרנב "הרי נתוסף גם אור השכל מבשר השור והיין גשמיים לפי ששרשם בבחי' התוהו הקדם לתיקון" ע"ש בארוכה.

15 פני ארי

יחזקאל מתאר את ארבע חיות המרכבה, שלכל אחת מהן פני אדם, אריה מימין, שור משמאל ונשר; הטקסט מציג את האריה, השור והנשר כמקורות החיות של חיות הבר, הבהמות והעופות. (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Ezekiel 1:10 יחזקאל א':י

וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל־הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־שׁוֹר מִהַשְּׂמָאוֹל לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 7

16 בלע בן בעור

מבין המלכים שמלכו באדום לפני שמלך מלך על ישראל, הראשון היה בלע בן בעור, שעירו הייתה דנהבה; ברור שהפסוק מציין רק את שם עירו. הכתוב, בדומה למקובלים, דורש את השם דנהבה כ"דין הבה", כלומר "תן דין". (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Genesis 36:32 בראשית ל"ו:ל"ב

וַיִּמְלֹךְ בְּאֶדוֹם בֶּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דְּנָהבָה:

And Bela the son of Beor reigned in Edom; and the name of his city was Dinhabah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית לו, לב.

17 בלע בן בעור

בשער דרושי נקודות מסביר האריז"ל את מלכי אדום כמידות התוהו שנשברו: בלע בן בעור הוא דעת, ויובב הוא חסד. הערת קה"ת מפנה לפרק זה בעניין "דין הבה, דין שלם".

Sefer Etz Chaim 8:4 עץ חיים ח"ד:

... ז' כי הגי' נחשבים כ"א חצי הגוף ובין שניהם הם אחד לבד ודע כי כל אלו הם ענין המלכים הנזכר בפרשת וישלח ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וזה פרטן בלע בן בעור זה דעת וכבר הודעתך כי בלעם הוא בלע כשארז"ל והוא בסוד דעת דקליפה אשר ע"כ היה שקול באומות העולם כמשה בישראל לפי שמהש' בחי' דעת עליון דאבא שבו"א והנה זהו הענין וידע דעת עליון הנאמר בבלעם שיצא מהסיגי דעת זה כמבואר אצלינו במ"א באריכות. יובב הוא חסד וזהו בן זרח לשון זריחה כי הוא בחינת חסד ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

18 דין הבה דין גמור

שם מוסבר שהדבר נובע מכך שזהו "דין חזק ותיקף, בדוגמת התגברות האור".

הערת קה"ת

ראה ע"ח שער דרושי נקודות פ"ד. בתקס"ח ע' תרנב "והוא להיותו בחי' דין חזק ותיקף בבחי' תגבורת האור".

פסוק 8

19 וכן יובב

כשבלע מת, מלך תחתיו יובב בן זרח מבצרה, מעיר אחרת באדום; הטקסט מציג אותו כמידת החסד שבתוהו. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Genesis 36:33 בראשית ל"ו:ל"ג

הערת קה"ת

בראשית לו, לג. בתקס"ח שם "וכן בהיפוך יובב מבצרה שהוא בבחי' החסד גם הוא בבחי' החזק והתוקף שלא יסבול היפוכו עדיין כלל ועדיין כל הז' מלכים דתהו".

20 וכן יובב חסד

האריז"ל כותב שיובב הוא חסד, וש"בן זרח" פירושו זורח, שכן חסד נקרא אור; הטקסט מביא זאת כדי להראות שבתוהו אפילו החסד היה מוחלט.

Sefer Etz Chaim 8:4 עץ חיים ח:ד'

... ע"כ היה שקול באומות העולם כמשה בישראל לפי שמשו בחי' דעת עליון דאבא שבו"א והנה זהו הענין ויודע דעת עליון הנאמר בבלעם שיצא מהסיגי דעת זה כמבואר אצלנו במ"א באריכות. יובב הוא חסד וזהו בן זרח לשון זריחה כי הוא בחינת חסד הנקרא אור כנודע. חשם הוא גבורה כי הוא סוד ה"ג ואותיות חשם הוא חמש וס"ת חשם מארץ התמני מ"י"י ור"ת חמה והם סוד הפסוק כי מיץ חלב יוצא חמה כי חמה וחמאה הם אותיות שוין והם בחי' הגבורות שהם דם ונהפכים בבטן המלאה לחלב ומן אותו המיץ ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

פסוק 9

21 צעק לבם

בקוננו על חורבנה של ירושלים, אומר המשורר: "צעק לבם אל הוי"ו" — לבם של תושבי העיר; הטקסט מפרש את "לבם" כנפש הבהמית, ואת הזעקה כהתעלותה העזה. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Lamentations 2:18 איכה ב:י"ח

צָעַק לִבָּם אֶל־אֲדֹנֵי חֹמַת בִּתְצִיּוֹן הוֹרִידֵי כִנָּחַל דְּמָעָה יוֹמָם וּלְיָלָה אֶל־תַּתְּנִי פֹגֶת לָךְ אֶל־תִּדְמָם בִּתְצִיּוֹן:

Their heart cried unto the L-rd: 'O wall of the daughter of Zion, Let tears run down like a river Day and night; Give thyself no respite; Let not the apple of thine eye cease

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוק 11

22 רצוא

בחזון יחזקאל, החיות "רצוא ושוב" כמו הבזקי אש; הטקסט מכנה את כמיהת הלב כלפי מעלה רצוא (ratzo, "ריצה"), וקושר אותה לפתילה. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Ezekiel 1:14 יחזקאל א:י"ד

וַהֲחַיּוֹת רָצְאוּ וַשׁוּבוּ כְּמֶרְאֵה הַבָּזָק:

And the living creatures ran and returned as the appearance .of a flash of lightning

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23 אם רץ לבך שוב לאחד

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ת"ז בהקדמה ז, א.

24 אם רץ לבך שוב לאחד

תיקוני זוהר (תיקוני זוהר) מלמד שאם הלב רץ, עליו לשוב; הטקסט מפרש את השיבה הזאת כהמשכה מלמעלה — השמן של חנוכה.

Tikkunei Zohar 7a:3 תיקוני זוהר ז' א:ג'

תְּנִינָא (יחזקאל א כו), וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַח דְּמוֹת כְּמֶרְאֵה אָדָם עָלִיו מְלַמְעָה דָא אִיהוּ יוֹד הָא וְאִוּ הָא כְּלִיל תְּשַׁע נְקוּדִין, וְעִשְׂרִינָא שְׂכִינְתָא כְּלִילָא מְכֻלָּהוּ, וְכָלָא א, דְּלִית אָדָם בְּלָא א, וְכָלָא אִיהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ יְהוּ"ה דְּכָלִיל א, וְאִיהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ דְּכָלִיל א לְאַחֲזָא דָאָם רָץ לְבָךְ שׁוּב לְאַחֲד.

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

פסוק 12

25 קיים אע"ה את התורה עד שלא ניתנה

ההערה אומרת שנושא זה — קיום התורה בידי אברהם לפני שניתנה — מוסבר שם בהרחבה.

הערת קה"ת

משנה סוף קידושין. בארוכה בתקס"ח ע' תרנד.

26 קיים אע"ה את התורה עד שלא ניתנה

המשנה אומרת שאברהם אבינו קיים את כל התורה לפני שניתנה; המאמר מסביר שהוא קיים את התורה של עולם הבריאה, לפני שהתלבשה בעולם הגשמי הזה.

Mishnah Kiddushin 4:14 משנה קידושין ד:י"ד

... וְכֵן הוּא אֹמֵר בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלִיו הַשְּׁלוֹם, (בראשית כד) וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק, וְה' בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. מְצִינוּ שְׁעֵשֶׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה עַד שְׁלָא נִתְּנָה, שְׁנָאֵמֵר, (שם כו) עָקֵב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקָלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרִי מִצְוֹתֵי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתַי:

Rabbi Judah said: an unmarried man must not tend cattle, nor may two unmarried men sleep together under the same cover. But the sages permit it. One whose business is with women must not be alone with women. And one should not teach his son a woman's trade. Rabbi Meir says: one should always teach his son a clean and easy profession, and pray to Him to whom wealth and property belong. For a profession does not contain [the potential for] poverty and wealth, ... for poverty is not due to

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

פסוק 13

27 קדש לי כל בכור

לאחר יציאת מצרים אומר ה' למשה: "קדש לי כל בכור"; פסוק זה פותח את הראשונה מבין פרשיות התפילין, העוסקות ביציאת מצרים. הטקסט מציין שאברהם הניח תפילין עוד לפני שנכתבו. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Exodus 13:2 שמות י"ג:ב'

קִדְשִׁי לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבְבִהֶמָּה לִי הוּא:

הממלכות שבאות אחריו. הטקסט משתמש בדימוי זה של גוף כדי לתאר את הממלכות. (הקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Daniel 2:38 דניאל ב':ל"ח

הערת קה"ת

דניאל ב', לח. בתקס"ח ע' תרנה "מפני שבכל הי' או הראש שהוא בחי' כתר דקליפה". וראה בלקו"ת בהעלותך לה, ד. סה"מ תקס"ט ע' ערב ובמ"מ שם.

33 פך אי בחותמו של כה"ג

הגמרא מספרת שכאשר היוונים נכנסו להיכל, הם טימאו את כל השמנים שבו, והחשמונאים מצאו רק פך אחד חתום בחותמו של הכהן הגדול, שדלק שמונה ימים.

Shabbat 21b:10 שבת כ"א ב':י

מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמנא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שששננסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל. וכשנברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בָּדְקוּ וְלֹא מָצְאוּ אֵלָא פֶּךָ אֶחָד שֶׁל שָׁמֶן שֶׁהָיָה מוֹנֵחַ בְּחֹתְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, וְלֹא הָיָה בּוֹ אֵלָא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד. נַעֲשֶׂה בּוֹ נֵס וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים. לְשָׁנָה אַחֲרֵת קִבְּעוּם וַעֲשֹׂאוּם יָמִים טוֹבִים בְּהֵלֵל וְהוֹדָאָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

34 חותם הוא יסוד

מילון מושגים קבלי זה מצוטט, באות ח', בעניין "חותם" כשם ליסוד.

הערת קה"ת

מארי"א אות ח סעי' סח. ראה אוה"ת שמות ע' א'תרג. וכרך ז ע' ביתשגס.

35 וכח"ג . . שהוא ביי"ג ת"ד . . הוא מו"ס

שם מוסברים הכהן הגדול וחותמו של הכהן הגדול.

הערת קה"ת

בתקס"ח ע' תרנו ביאור ענין כה"ג וחותמו של כה"ג ע"ש.

36 הוי' הוי' אל רחום וחנון

כאשר הי' עובר לפני משה, הוא מכריז את שלוש עשרה מידות הרחמים, החל במילים "הי' הי' אל רחום וחנון": הטקסט מזהה אותן עם שלושה עשר תיקוני הזקן, ואת מקורן עם השם הכפול. (הקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Exodus 34:6 שמות ל"ד:ו

וַיַּעֲבֹר ה' עֲלֵינוּ וַיִּקְרָא ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֲפִים וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת:

And the L-RD passed by before him, and proclaimed: 'The L-RD, the L-RD, G-d, merciful and gracious, long-suffering; and abundant in goodness and truth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17 פסקה

37 כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי

שירת ההודיה של דוד על הצלתו: "כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי"; כאן השם השני מחובר לראשון באמצעות וי'. (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

II Samuel 22:29 שמואל ב כ"ב:כ"ט

כִּי־אֶתָּה נִרִי ה' וְה' יִגִּיחַ חֹשֶׁכִי:

For Thou art my lamp, O L-RD; And the L-RD doth lighten my darkness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Sanctify unto Me all the first-born, whatsoever opens the' womb among the children of Israel, both of man and of 'beast, it is Mine

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

14 פסקה

28 יראה עילאה בחכמה עילאה ושרשה מו"ס

הקטע שם מפנה למאמר זה ("במקץ, בביאור הפסוק 'כי אתה נרי ה'"): אהבה רבה היא ההי"א העליונה, והיראה העילאה היא היו"ד, המושרשת במוחא סתימאה, מגבורה דעתיק. הוא מבחין גם בין מידות הנמשכות מן המוחין לבין מידות שלמעלה מן המוחין — חסד, גבורה ותפארת של אריך אנפין.

הערת קה"ת

בלקו"ת שה"ש טו, ג מציין ע"ז: וכמ"ש הרמ"ז פ' וישב דקע"ט ב'. והוא למעלה מבחי' חג"ת דא"א ומשם נמשך בחי' גילוי זה במורא גדול כי שהוא התגלות יראה עילאה זו בבחי' יר"ת הנמשך מבחי' מלכות כל עולמים ע"ש.

15 פסקה

29 ע"פ קבלת מהרמ"ק

שלח 561 חזר למאמר הזה: מקור התורה הוא במו"ס (מוחא סתימאה), בחכמה שבכתר לפי הרמ"ק, ולפי האריז"ל הוא גבוה יותר, במלכות דאין סוף; ומקור זה נמשך אל התורה הגשמית, בבחינת "נעוץ תחילתן בסופן". שם מוסיף אדמו"ר הוקן שחכמה עליונה זו היא שורש החכמה ברדל"א (רישא דלא אתידע, הראש הבלתי נודע), למעלה מהגולגלתא של אריך אנפין.

הערת קה"ת

מובא בלקו"ת שלח נא, ב.

30 אשר אנכי מצוך הוא בהיום לעשותם

משה אומר לישראל לשמור את המצווה, החוקים והמשפטים "אשר אנכי מצוך היום לעשותם"; הטקסט מדגיש את "היום" ואת "לעשותם": המקור העליון ביותר נמשך אל העשייה הגשמית של המצוות. (הקשר: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 7:11 דברים ז':יא

וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם:

Thou shalt therefore keep the commandment, and the statutes, and the ordinances, which I command thee this day, to do them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16 פסקה

31 שטמאו היונים כל השמנים

שם מוסבר מדוע היוונים טימאו דווקא את כל השמנים שבהיכל.

הערת קה"ת

בתקס"ח ע' תרנה ואל"ך ביאור שטמאו כל השמנים בהיכל דווקא.

32 כי בכל נקי רישא דדהבא

בפירוש חלומו של נבוכדנצר על צלם העשוי מארבע מתכות, אומר דניאל למלך בכל: "אנתה הוא ראשה די דהב"; החלקים שמתחתיו מסמלים את

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קמה, ח. ועוד.

פסוקה 19

43 כי אתה נרי ה'

"כי אתה נרי ה'": הטקסט מייחס את השם הראשון להו"י של זעיר אנפין, ואת השם השני, "והי יגיה חשכ", לאריך אנפין.

II Samuel 22:29 שמואל ב כ"ב:כ"ט

כִּי־אֶתָּה נִרִי ה' וְהִי יִגִּיחַ חֹשֶׁךְ:

For Thou art my lamp, O L-RD; And the L-RD doth lighten
my darkness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 משא"כ והו"י יגיה חשכ" . . והיינו ע"י צדקה

המאמר ההוא חוזר ומפנה לקטע הזה: "והו"י יגיה חשכ" באמצעות צדקה.

הערת קה"ת

בד"ה אלו דברים תרנ"א ע"י קצה מציין לכאן.

45 עקבות משיחא

המשנה מתארת את הצרות של התקופה "בעקבות משיחא", זמן קצר לפני הגאולה; הטקסט מזהה תקופה זו עם "חשכ".

Mishnah Sotah 9:15 משנה סוטה ט:ט"ו

... רבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר, מִיּוֹם שֶׁתָּרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שָׂרוּ חֲכִימָא לְמַהֲרֵי כְסָפְרֵיא, וְסִפְרֵיא כְחֻזָּא, וְחֻזָּא כְעֵמָא דְאַרְעָא, וְעֵמָא דְאַרְעָא אֻזְלָא וְדִלְדִּלָּה, וְאִין מְבַקֵּשׁ, עַל מִי לִשְׁלֹשָׁה, עַל אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים. בְּעֻקְבוֹת מְשִׁיחָא חֲצָפָא יִסְגָּא, וְיִקָּר יֵאמִיר, הַגָּפֶן תָּמַן פְּרִיָּה וְהִיזִין בְּיָקָר, וְהַמְלָכֹת תִּתְּנֶנּוּ לְמִינֹת, וְאִין תּוֹכְחָה, בֵּית וְעַד יִהְיֶה לְנוֹת, וְהַגָּלִיל יִתְּרַב, וְהַגְּבֻלָּן לְשׁוֹם, וְאֲנָשֵׁי הַגְּבוּל יִסְכְּבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יִחוּזְנוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים ...

When Rabbi Meir died, the composers of fables ceased.
When Ben Azzai died, the diligent students [of Torah] ceased.
When Ben Zoma died, the expounders ceased.
When Rabbi Joshua died, goodness ceased from the world.
When Rabban Shimon ben Gamaliel died, locusts come and troubles multiplied.
When Rabbi Elazar ben Azaryah died, the sages ceased to be wealthy.
When Rabbi Akiba died, the glory of the Torah ceased.
When Rabbi Hanina ben Dosa died, men of wondrous deeds ceased.
When Rabbi Yose ... Katnuta died, the pious men (hasidim) ceased and

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

פסוקה 20

46 אין ישראל נגאלין אלא בצדקה

התלמוד מלמד שירושלים תיגאל רק באמצעות צדקה, על סוד הפסוק "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה"; הטקסט מצטט זאת בנוסח "אין ישראל נגאלין אלא בצדקה".

Shabbat 139a:5-6 שבת קל"ט א:ה'-ו'

אמר ר' עקיבא: אין ירושלים נפדית אלא בצדקה, שנאמר: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". אמר רב פפא: אי בטלי יהירי — בטלי אמגושי. אי בטלי דייני — בטלי גזירפטי.

38 ופסיק טעמא בגווייהו . . הו"י והו"י יג"י חשכ"י

חקת 57c-d פותח את הביאור על "זאת חוקת התורה" בדברי האידרא (זהר 3:138b): בכל פעם ששם הו"י מופיע פעמיים בפסוק אחד, הראשון הוא בוז"א והשני בעתיק. הדברים מפנים בחזרה למאמר הזה ומצינים שכאן שני השמות מופיעים זה לצד זה, ואילו בפסוק הנידון שם הם מופיעים רק באותו פסוק.

הערת קה"ת

בלקו"ת חקת נז, ג מציין שכאן שני השמות הם סמוכים זה לזה ממש, ובלקו"ת שם אף שאינו סמוכים רק שהם בפסוק אחד.

39 חנון ורחום ה'

במזמור ההלל של דוד: "חנון ורחום הו"י ארך אפים וגדל חסד"; כאן החנינה והרחמים מופיעים לפני השם. (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Psalms 145:8 תהילים קמ"ה:ח'

חֲנוּן וְרַחוּם ה' אָרַךְ אֲפִים וּגְדֹל־חֶסֶד:

The L-RD is gracious, and full of compassion; Slow to anger,
and of great mercy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

40 ה' ה' אל רחום וחנון

בשלוש עשרה המידות: "הו"י הו"י אל רחום וחנון", השם מופיע תחילה; הטקסט מצטט זאת כך: "הו"י רחום וחנון". (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Exodus 34:6 שמות ל"ד:ו'

וַיַּעֲבֹר ה' עֲלֵי־פָנָיו וַיִּקְרָא ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אָרַךְ אֲפִים וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת:

And the L-RD passed by before him, and proclaimed: 'The L-RD, the L-RD, G-d, merciful and gracious, long-suffering,
and abundant in goodness and truth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות לד, ו. ראה לקו"ת ואתחנן ג, א. סה"מ תרל"ד ע"צד.

פסוקה 18

41 ה' רחום וחנון

הכרותו של ה' למשה, "ה' ה' אל רחום וחנון": כאשר שם הו"י מופיע תחילה, הטקסט מייחס אותו להו"י שבאריך אנפין. (הקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Exodus 34:6 שמות ל"ד:ו'

וַיַּעֲבֹר ה' עֲלֵי־פָנָיו וַיִּקְרָא ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אָרַךְ אֲפִים וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת:

And the L-RD passed by before him, and proclaimed: 'The L-RD, the L-RD, G-d, merciful and gracious, long-suffering,
and abundant in goodness and truth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

42 חנון ורחום ה'

שבחו של דוד, "רחום וחנון ה'": כאשר הו"י מופיע בסוף, הטקסט מפרש זאת כמידות הנמשכות לז"א, כדי שישא את שם הו"י. (הקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Psalms 145:8 תהילים קמ"ה:ח'

חֲנוּן וְרַחוּם ה' אָרַךְ אֲפִים וּגְדֹל־חֶסֶד:

The L-RD is gracious, and full of compassion; Slow to anger,
and of great mercy

53 כדמותנו

ה' אומר: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו"; הטקסט מצטט את "כדמותנו" כשהוא מבחין בין התגלות אמיתית לבין דמיונות שבמחשבה, מילה מאותו שורש. (הקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Genesis 1:26 בראשית א:כ"ו

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵנוּ וַיְרִדּוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 24

54 אין עוד מלבדו

משה אומר לישראל שהראו להם את נפלאות ה' "כדי לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו"; הטקסט מבסס על אמת זו את היראה העליונה ואת הביטול האמיתי. (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Deuteronomy 4:35 דברים ד:ל"ה

אַתָּה הָרָאָתָּ לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְּבָדּוֹ:

Unto thee it was shown, that thou mightiest know that the L-RD, He is G-d; there is none else beside Him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55 אהבה בתענוגים

האהבה משבח את כלתו: "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים"; הטקסט מכנה בשם זה את האהבה העליונה של בינה. (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Song of Songs 7:7 שיר השירים ז:ז

מַה־יִּפִּית וּמַה־נַּעֲמַת אֶהְבֶּה בַּת־עֲנוּגִים:

How fair and how pleasant art thou, O love, for delights

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56 ורחימו בוויי' הוא ז"א

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ראה לקו"ת במדבר ט, ד.

57 ואהבת

משה מצווה על ישראל: "ואהבת את ה' אלקיך"; הטקסט מציין כי "ואהבת" (414) שווה לפעמיים "אור" (207), כרמז לשתי האהבות. (בהקשר: תנ"ך שטיינזלץ)

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה

וְאַהֲבַתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

58 ואהבת ב"פ אור

ההערה אומרת שהמקורות ל"ואהבת ב"פ אור" מובאים שם. הקטע מסביר מדוע אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו" לפני ואהבת, ומבאר ש"יחיד" נעלה

Ulah said: Jerusalem will only be redeemed through righteousness, as is says "Zion shall be redeemed through justice and her penitent through righteousness." (Isaiah 1:27)

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Rabbi Mike Feuer, Jerusalem Anthology (CC-BY)

הערת קה"ת

שבת קלט, א.

47 זורע צדקות

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

נוסח ברכת יוצר אור.

48 בחי א"ס להצמיה עד אין קץ

סוף האיגרת מסביר שיסוד העפר מצמיה ללא הרף עשבים ואילנות, יש מאין, מכוח הצמיה שבו, מפני שמתחת ל"רגלי" אדם קדמון, בתחתית העשיה, מאיר אור אין סוף טובב כל עלמין. הדבר מבסס את "בחינת אין סוף" בכוח הצמיה של הארץ.

הערת קה"ת

ראה אגה"ק סי' כ בסופו.

49 משא"כ והוי' יגיה חשכי' . . והיינו ע"י צדקה

הערת קה"ת מפנה למקום שבו זה מתבאר עוד: The Rebbe Rashab's maamar "אלו דברים" (5651).

הערת קה"ת

בד"ה אלו דברים תרנ"א ע' קצה מציין לכאן.

פסוקה 21

50 הפך של שמן שבחותמו של כה"ג

לאחר שהיוונים סימאו את השמנים, נותר פך אחד בלבד, שהיה מונח תחת חותמו של הכהן הגדול; הטקסט רואה בו את האור שנמשך ממוחא סתימאה (המוח הנעלם).

Shabbat 21b:10 שבת כ"א ב"י

מאי חנוכה? דתנו רבנן: ככ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שפשיננסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בִּדְקוּ וְלֹא מָצְאוּ אֵלָּא פֶּךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁהָיָה מִזֵּית בְּתוּלָה שֶׁל כֶּהֱן גָּדוֹל, וְלֹא הָיָה בּוֹ אֵלָּא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד. נַעֲשֶׂה בּוֹ נֶס וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים. לְשֹׁנָה אַחֶרֶת קָבָעוּם וַעֲשָׂאוּם יָמִים טוֹבִים בְּהִלָּל וְהוֹדָאָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

פסוקה 22

51 ב' גווני אור

שני גווני האור נדונים שם בהרחבה.

הערת קה"ת

בתקס"ח ע' תרנו ואילך בארוכה.

52 ע"י השמן שהוא המאיר אור צח ובהיר

שלח 45c מסביר שהאש הלבנה היא הביטול של אצילות, והאור הכחול הוא מלכות, הקולטת לותכה את העולמות הנפרדים; והוא מפנה למאמר הזה: האור הכחול נובע מכליית הפתילה, והאור הלבן מן השמן, משום שהשמן הוא החכמה העליונה, התורה.

הערת קה"ת

ראה לקו"ת שלח מה, ג.

מ"אחד": הי יחיד ולבדו מצד עצמו, ואילו "חי העולמים מלך" פירושו שכל העולמות מקבלים חיות ממלכותו.

הערת קה"ת

נסמן לעיל לב, ג.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Sefer Etz Chaim (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Rabbi Mike Feuer, Jerusalem Anthology (CC-BY)

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Torah Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/14/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/14/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק